

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Ted Rylander

Sammanträdesdatum
2021-03-31

Beteckning
Dnr: 21RS2415

Er beteckning
S2021/02252

Regeringskansliet

Svar på remiss om förordning om statsbidrag för att främja ett hållbart arbetsliv inom vård och omsorg

Inledning

Region Örebro län har beretts möjlighet att lämna synpunkter på regeringens promemoria Förordning om statsbidrag för att främja ett hållbart arbetsliv inom vård och omsorg (S2021/02252). Bidraget ska möjliggöra för regioner och kommuner att finansiera projekt som syftar till att utprova nya eller vidareutveckla befintliga arbetsmetoder, arbetssätt eller arbetstidsmodeller, inklusive arbetstidsförkortning. Förordningen föreslås träda i kraft 1 juni 2021.

Sammanfattning av Region Örebro läns synpunkter

Region Örebro län är positiva till promemorians stöd för att förbättra arbetsmiljön inom vård och omsorg, men bidraget skulle ge bättre effekt om det omvandlas till ett generellt och integreras med det redan pågående arbetsmiljöarbetet. Det skulle bli mindre administrativt betungande för regionerna om det ekonomiska bidraget ingår i det generella statsbidragssystemet. Uppföljningen av arbetsmiljöarbetet kan med fördel läggas på Myndigheten för arbetsmiljökunskap (Mynak).

Övergripande synpunkter

Region Örebro län anser att syftet och intentionen med det remitterade statsbidraget redan ingår i *En god arbetsmiljö för framtiden – regeringens arbetsmiljöstrategi 2021-2025*. Region Örebro län delar denna strategis ansats att en god arbetsmiljö och kompetensförsörjning går hand i hand och att det understryker behovet av utvecklingsarbete och kunskapshöjning i syfte att möta förändringar i arbetslivet.

Region Örebro län anser att statsbidraget skulle ge bättre effekt om det arbetas ihop med regeringens arbetsmiljöstrategi snarare än att, som det föreslås i det remitterade

förslaget, utgöra en begränsad särredovisad del. Regeringen har här också en möjlighet att uppfylla sin ambition att samordna sig departementsövergripande i frågor om arbetsmiljö och patientsäkerhet.

Det är bra att ansökningarna ska vara nyskapande men de bör kopplas till befintlig kunskap och evidens inom arbets-, folkhälso- och genusvetenskap samt hur arbetsmiljö påverkar patientsäkerhet och säkerhetsklimatet i verksamheten. Regeringen har dessutom redan formulerat ett uppföljningsuppdrag kring arbetsmiljöstrategin till bland annat Myndigheten för arbetsmiljökunskap (Mynak).

4.1 Ny statsbidragsförordning för att främja ett hållbart arbetsliv

Region Örebro län ställer sig avvisande till att bidraget inte ska gå att använda till arbetsgivarens ordinarie arbetsmiljöarbete. Det föreslagna bidraget riskerar leda till en undanträngningseffekt och minskad kraft i det redan pågående arbetsmiljöarbetet, vilket är olyckligt då långsiktighet och hållbarhet är viktigare än någonsin, inte minst under nuvarande pandemi. Det systematiska arbetsmiljöarbetet utgör stommen i den strategi som vi har valt för att hantera arbetsmiljörisker på arbetsmarknaden i Sverige. Statsbidraget, enligt liggande förslag, riskerar snarare att främja tids- och resurskrävande sidospår.

4.2 Syfte med bidraget

Region Örebro län ställer sig generellt sett positivt till att regeringen genom statsbidrag bidrar till att regioner får ökade möjligheter att pröva och vidareutveckla för verksamheten nya arbetsmetoder i syftet att främja ett hållbart arbetsliv. Det är bra att ansökningarna ska vara nyskapande men de bör kopplas till befintlig kunskap och evidens inom arbets-, folkhälso- och genusvetenskap samt hur arbetsmiljö påverkar patientsäkerhet och säkerhetsklimatet i verksamheten.

4.3 Bidragsmottagare

Region Örebro län har arbetat med olika arbetstidsmodeller som utvecklats över tid utifrån våra lokala förutsättningar och behov. De exempel på arbetstidsmodeller som lyfts här är dock delvis inaktuella och ger en vilseledande bild av rådande kunskapsläge. Fokus ligger numera snarare på en hållbar och hälsosam arbetstidsförläggning än på ytterligare arbetstidsmodeller och arbetstidsförkortning. Inom sektorn finns centrala och lokala kollektivavtal som styr hur arbetet ska förläggas och möjligheter att vid olika omständigheter förkorta eller förlänga arbetstiden.

Region Örebro län är kritiska till förslaget om att kommuner och regioner ska administrera, samordna och vara huvudmän för privata aktörers projekt. Kommuner och regioner är ansvariga för den offentligfinansierade vården men inte för arbetsförhållanden och arbetsmiljö i privata och idéburna organisationer. Förslaget innebär också ett omfattande administrativt åtagande. Ett sådant upplägg kan även försätta en kommun eller region i situationen att den bli återbetalningsskyldig för en

annan aktör som har underlåtit att uppfylla sitt åtagande. Detta är ännu ett skäl för att inte införa ett ansökningsförfarande för statsbidraget men om regeringen insisterar bör privata aktörer på egen hand ansöka och administrera ett bidrag från socialstyrelsen.

Arbetsmiljöarbetet ska enligt arbetsmiljölagen bedrivas i samverkan och utöver det har regioner som regel utökade ambitioner genom ett lokalt kollektivavtal kring samverkan med fackliga parter. För att undvika merarbete, inte minst för myndigheter, bör regelverket kring statsbidraget tydliggöra att dessa samverkansformer bedöms som tillräckliga och inte behöver särredovisas.

Vidare driver parterna inom välfärden en gemensam förening Suntarbetsliv för att utveckla verktyg och stödmaterial för arbetsmiljöarbetet. Samtliga dessa stöd är utformade med partssamverkan samt vetenskap som grund. I syfte att underlätta eventuellt ansökningsförfarande och administration bör Suntarbetslivs verktyg bedömas som adekvata utan krav på vidare förklaring eller särredovisning.

Det är bra att Socialstyrelsen vart tredje år ska genomföra en utvärdering av satsningen i dess helhet för att möjliggöra spridning av goda exempel och erfarenheter. Ytterligare forskning som belyser utfallet i arbets-, folkhälso- och genusvetenskap samt hur arbetsmiljö påverkar patientsäkerhet och säkerhetsklimatet i verksamheten behövs.

4.4 Ansökan och beslut, 4.5 Redovisning samt 4.6 Återbetalning och återkrav

Den detaljeringsgrad kring ansökningsförfarande, redovisning och återkrav som beskrivs för att få del av statsbidraget samt administration som omgärdar medlen minskar förutsättningarna för användande. En betydande andel av bidraget kommer i enlighet med gällande förslag behöva avsättas för administrativt arbete snarare än reellt arbetsmiljöarbete. Om regeringen avser att kommuner och regioner ska kunna ta del av medlen på ett effektivt och ändamålsenligt sätt anser Region Örebro län att det bör det omvandlas till ett generellt statsbidrag.

För Region Örebro län

Andreas Svahn
Regionstyrelsens ordförande